

ARVIDSJAURS
KOMMUN

FRIDHEMSSKOLANS PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING DISKRIMINERING OCH TRAKASSERIER

REVIDERAD 2024-09-28

BARN OCH UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN
ARVIDSJAURS KOMMUN
www.arvidsjaur.se

Främja, förebygg, upptäck och åtgärda

Planen visar skolans arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Planen omfattar även aktiva insatser för att verka för barns och elevers lika rättigheter och åtgärder för att motverka diskriminering.

Planen bygger på:

- Skollagen kapitel 6
- Diskrimineringslagens kapitel 3

”Alla barn och elever har rätt att vara sig själva och bli behandlade med respekt. Arbetet för likabehandling är en del av förskolan och skolans värdegrundsarbete som handlar om att aktivt främja alla barn och elevers lika rättigheter och möjligheter - oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder”

Innehåll

1. Lagstiftning	3
2. Plan mot kränkningar, diskriminering och trakasserier	4
3. Definitioner	4
4. Organisatorisk ansvarsfördelning	5
5. Mål för förskolans/skolans värdegrundsarbete	7
6. Främjande och förebyggande arbete	8
6.1 Främjande arbete	8
7. Kartläggning av nuläget	9
8. Framtagande av planerna	9
9. Förankringsarbete	9
10. Utvärdering	10
11. Kompetens	10

1. Lagstiftning

Skolans arbete mot kränkande behandling regleras i kapitel 6 i Skollagen. I detta kapitel finns regler om aktiva åtgärder mot kränkande behandling. Varje förskola och skola ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Förebyggande åtgärder ska genomföras och en plan ska upprättas årligen för att förhindra kränkande behandling. Vidare fastställs skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling.

I kapitel 3 i **Diskrimineringslagen** finns regler om aktiva åtgärder mot diskriminering. Förskola och skola har en skyldighet att aktivt arbeta med åtgärder riktade mot de sju diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna är kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Skyldigheten omfattar även att ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

Arbetet med aktiva åtgärder innebär att arbeta förebyggande och främjande genom ett fortlöpande arbete i fyra steg, undersöka, analysera, åtgärda samt utvärdera och följa upp. I detta arbete ingår även att ta fram riktlinjer och rutiner mot trakasserier.

Rektorns skyldighet att anmäla kränkningar till huvudmannen är direkt kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda vad som hänt. Därför måste även rektorn eller förskolechefen göra sin anmälan till huvudmannen skyndsamt.

Om huvudmannens utredning om kränkande behandling leder till att man vidtar åtgärder mot en enskild person räknas det som myndighetsutövning. Då har eleven och vårdnadshavaren rätt att få ta del av information i ärendet, till exempel dokumentation om uppgifter och beslut och motivering av beslut. I 29 kapitlet 10 § skollagen finns det hänvisningar till alla de rättigheterna man har i samband med myndighetsutövning i skolan.

En löpande dokumentation ska göras av det arbete som bedrivs på grupp- och organisationsnivå. Av dokumentationen ska det framgå om det avser diskriminering, trakasseri eller kränkning. I Arvidsjaur kommun sker all skriftlig dokumentation i Draftit, KB-Process som är ett digitalt verktyg för att hantera hela processen från anmälan till åtgärd.

Personalen i skolan har också en viktig roll i att upptäcka när barn far illa eller när det finns risk för det. Enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen har alla förskolor och skolor, inklusive var och en av de anställda i verksamheten, en skyldighet att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Den som omfattas av anmälningsskyldigheten har också en skyldighet att lämna alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredningen av ett barns behov av skydd och stöd.

Rutinen på Fridhemsskolan är att all personal är skyldiga att göra anmälningar till IFO om man befarar att en elev far illa eller risk för det.

2. Plan mot kränkningar, diskriminering och trakasserier

Målsättningen med planen är att

- främja allas lika rättigheter
- vara ett konkret verktyg i arbetet för att förebygga och motverka diskrimineringar, trakasserier och kränkande behandling
- Inom barn- och utbildningsförvaltningen i Arvidsjaur ska varje verksamhet årligen upprätta en plan.
- Planen ska vara känd och tillgänglig för elever, vårdnadshavare och personal på skolans hemsida. <https://arvidsjaur.se/sv/utbildning/Grundskolan/Fridhemsskolan/>

3. Definitioner

Kränkning

Ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker barns eller elevers värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, sexuella, psykiska och/eller ske via sociala medier. Begreppet "kränkande behandling" tolkas brett och omfattar alltifrån fysiska kränkningar som slag och sparkar, verbala kränkningar som skällsord, tillmälen och nedlåtande kommentarer till mer subtila psykiska eller sociala kränkningar som utfrysning och andra former av medveten uteslutning. De exempel som ges här är inte uttömmande och kränkningar kan förekomma i många andra former.

Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är kränkande. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det så måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Barnet eller eleven kan också ta hjälp av personalen i verksamheten. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall. Det är viktigt att komma ihåg att yngre barn inte alltid kan förmedla sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna.

Diskriminering

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks, och detta har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder).

Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering.

Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning. Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar.

Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar eller anspelningar.

4. Organisatorisk ansvarsfördelning

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Övergripande ansvarig

Huvudmannen

Ansvar för personalen

Ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i 6 kap. skollagen, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget. (6 kap. 5 § skollagen)

Målinriktat arbete

Se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

Se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

Se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Skolchef

Skyndsamt anmäla till huvudmannen

Skyndsamt anmäla till huvudmannen, Barn- och utbildningsnämnden, vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen i samband med verksamheten.

Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, trakasserier som sexuella trakasserier. Skolchefen ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan denne gör anmälan.

Följa upp anmälningar

Ansvarar för att skyndsamt följa upp av rektor anmälda fall av kränkningar, diskriminering och trakasserier.

Inom skolverksamheten

Skolans medarbetare

Skyndsamt anmäla till rektor

Personal ska skyndsamt anmäla till rektor via draftit vid kännedom om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen i samband med verksamheten. Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling och trakasserier. Personal ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan hen gör anmälan.

Arvidsjaur Kommun

Kontakt med eleven och förälder

Mentor ansvarar för kontakter med eleven och vårdnadshavare i händelse av kränkning, diskriminering och trakasserier. Mentorerna informerar elever och vårdnadshavare om planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Arbetslaget och Trygghetsrådet

Ge stöd och hjälp att hantera situationer

Ge stöd och hjälp att hantera uppkomna situationer.

Arbeta med frågor som rör värdegrund, bemötande, kränkningar, trakasserier och diskriminering

Diskutera och arbeta med barn och elever med frågor som rör värdegrund, bemötande, kränkningar, trakasserier och diskriminering. För detta finns tid avsatt i elevschemat varje vecka samt att det förekommer schemabrytande aktiviteter som exempelvis mångfaldsveckan eller trivseldagar tillsammans med eleverna.

Rektor

Skyndsamt anmäla till skolchefen

Skyndsamt anmäla till skolchefen detta görs via ett dataprogram, draftit, vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen i samband med verksamheten. Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, trakasserier som sexuella trakasserier. Rektor ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan hen gör anmälan.

Upprätta plan mot diskriminering och kränkande behandling

Ansvarar för att plan mot diskriminering och kränkande behandling upprättas varje år, att planen hålls aktuell, följs upp och finns tillgänglig på hemsidan.

Dokumentation enligt gällande rutiner

Ansvarar för att dokumentationen sker enligt gällande rutiner av händelser som kan betecknas som diskriminering eller kränkande behandling.

Säkerställa stöd åt elever

Ansvarar för att stöd ges till elever som utsatts för diskriminerande eller kränkande behandling samt att stöd ges till den som orsakat händelsen.

Elevhälsoteamet delaktigt

Ansvarar för att elevhälsans personal är delaktig i arbetet mot kränkningar, trakasserier och diskrimineringar.

Kontakt med polis

Ta ställning till kontakt med polis för samråd och att eventuellt anmäla.

Förtydliganden till ovanstående ansvarsområden utifrån skolans behov:

Elevhälsoteamet

- Personal i elevhälsoteamet träffas regelbundet, diskuterar och samordnar åtgärder vid behov i samråd med trygghetsrådet, utifrån uppkomna incidenter.
- Personal i EHT och trygghetsamordnare analyserar och föreslår åtgärder i syfte att främja målen i skolans värdegrundsarbete.

Trygghetsamordnare

- Träffar rektor regelbundet och går igenom inkomna kränkingsanmälningar.

Mentor/ansvarig pedagog

- Har huvudansvar för kontakter med eleven, hemmet och rektor.
- Informerar elever och vårdnadshavare om Plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Elever

- Eleverna uppmuntras att informera personal på skolan om någon de har kännedom om någon elev som blir utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier.

Vårdnadshavare

- Om vårdnadshavare misstänker att deras eller något annat barn utsätts eller utsätter för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling vill vi att ni tar kontakt med mentor, rektor, elevhälsoteamet eller vårt trygghetsråd.

5. Mål för skolans värdegrundsarbete

De grundläggande värden som skolans värdegrund omfattar ligger i linje med de värden som vårt demokratiska samhälle vilar på.

Värdegrunden omfattar:

- Människolivets okränkbarhet
- Individens frihet och integritet
- Alla människors lika värde
- Jämställdhet mellan könen
- Solidaritet mellan människor

Det är dessa värden som ska förmedlas och alla medarbetare ska främja aktning för människans egenvärde och vår gemensamma miljö både den fysiska och den psykiska miljön.

På Fridhemsskolan rustar vi eleverna för framtiden och strävar efter att alla, både elever och vuxna bemöts med respekt och får kunskap i tillämpning av allas lika värde och att alla ska känna sig trygga och värdefulla. På Fridhemsskolan ska vi tillsammans verka för att ingen blir diskriminerad, trakasserad eller utsatt för någon typ av kränkande behandling. Vi arbetar kontinuerligt med att skapa en miljö där trivsel, hänsyn, gott uppförande och ömsesidig respekt ska råda på skolan.

Ansvariga för genomförandet är all personal på skolan.

6. Främjande och förebyggande arbete

6.1 Främjande arbete

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

På Fridhemsskolan:

- All personal på skolan arbetar med frågor gällande trygghet, trivsel och värdegrund.
- Utvärderas och revideras planen för kränkande behandling, diskriminering och trakasserier varje år, av en arbetsgrupp som kan bestå av flera professioner, men främst trygghetsrådet.
- Planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier presenteras på föräldraråd och föräldramöten. Där möjlighet till diskussion ges om hur vi alla arbetar med den.

Ansvariga för detta är all personal

6.2 Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja riskerna för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt (se mer under steget 7. Kartlägg). Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

På Fridhemsskolan:

- Diskuteras och revideras skolans ordningsregler i klasserna.
- Finns ett trygghetsråd som arbetar åtgärdande på individnivå (hjälper till att bidra till att kränkningar upphör). Trygghetsrådet har som målsättning att även kunna arbeta förebyggande och främjande. I ett främjande arbete skulle exempelvis en del vara att delta i olika sammanhang och prata om trygghet på skolan, elevråd etc.
- Sker ett kontinuerligt arbete med bemötande mellan elev-elev, vuxna-elever och mellan vuxna-vuxna och där arbetar vi exempelvis med trygghetsenkäten och genom samtal med kurator och specialpedagog.
- Arbetar hela skolan förebyggande med olika värderingsövningar och diskussioner. Eleverna har avsatt tid på sitt schema tillsammans med sina mentorer för att göra detta.
- Första skoldagarna inför höstterminen är det alltid en introduktion för åk 7, åk 8 och åk 9 tillsammans med mentorer, med fokus på värdegrund och relationsbyggande.

Ansvarig-/a för genomförande: pedagogisk personal

7. Kartläggning av nuläget

- Eleverna fyller i en trygghetsenkät som tas med under utvecklingssamtalen där vårdnadshavare deltar.
- Mentorerna sammanställer resultaten för klassen och visar resultatet otrygghet så arbetar mentorer med frågan i klassen men kan ta hjälp av trygghetsrådet och elevhälsoteamet om behov finns.
- Trygghetsrådets uppföljning av kränkingsanmälningar och incidentrapporter sker under hela läsåret.

Ansvarig-/a för genomförande: All personal

8. Framtagande av planerna

Planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier är framtagen utifrån elevernas syn på sin arbetsmiljö och trygghetsenkäten samt efter utvärdering av föregående års arbete kring handlingsplanen.

9. Förankringsarbete

Den reviderade planen lyfts gemensamt i kollegiet, på klassråd och föräldraråd. Planen läggs även ut på hemsidan. Skolans överenskommelser kring trivsel arbetas kontinuerligt med i klasserna samt att trivsel och ordningsregler lyfts och dialogiseras på föräldramöten. Överenskommelser kring ordningsregler på skolan är framtagna under klass- och elevråd.

10. Utvärdering

Planen ska årligen utvärderas i form av exempelvis enkäter.

Föregående läsårsplan

Under läsåret 23/24 var det 23 anmälningar och dessa var avslutade vid läsårets slut. Av anmälningarna var det 82% kränkningar och 18% av annan art. Pojkar ligger högre procentuellt till att vara utsatta men även övervägande del är det pojkar som utsätter. Anmälningar avser verbala och fysiska kränkningar. Flest anmälningar var i årskurserna 7 och 8. Övervägande har kränkningarna skett vid skåpen eller på annan plats i skolan samt sociala medier på skolan och fritiden. Sporthallen utmärker sig också i statistiken.

Åtgärder har skett i form av samtal med enskilda elever, elever i grupp och samtal med vårdnadshavare och elever i grupp.

Värderingsövningar på mentorstiden, vara goda förebilder, pratat om vad en kränkning är och rutiner vid kränkingsärenden. Genomfört Husmodellen som syftar till att hitta otrygga platser på skolan. Pratad om språkbruk i klasserna, vad är okej att säga och vad som inte är det. Tydliggjort varför och syftet med att man gjort vissa insatser och åtgärder.

Innevarande läsårsplan

Trygghetsrådet gör en delårsutvärdering kring de kränkningar, diskriminering och trakasserier som gjorts i draftit. Utifrån den utvärderingen arbetar trygghetsrådet främjande och förebyggande. Slutlig utvärdering sker i samband med läsårs slut och i det systematiska kvalitetsarbetet.

Planen revideras vid varje läsårsstart av personalen. Trygghetsrådet och elever (genom exempelvis elevrådet) går igenom och kommer med förslag på områden som behöver förbättras samt på vilket sätt.

Trygghetsrådet presenterar en sammanställning över de incidenter som förekommit för personalen. Trygghetsansvariga går sedan igenom sammanställningen för vidare arbete i samråd med rektor.

Läsårets åtgärder följs upp i samband med nytt läsår. När det gäller det kontinuerliga arbetet finns åtgärderna kvar, nya tillkommer vid revidering eller under läsåret vid exempelvis klassråd/elevråd, kollegiala samtal etc.

Ansvarig/a: Trygghetsrådet utvärderar och delger rektor vid läsårets slut.

Checklista

Det framgår tydligt om planen gäller verksamhetsår eller kalenderår	☐
Planen är daterad och vem som ansvarar framgår	☐
Resultat av tidigare utvärderingar har vägts in i framtagande av innevarande plan	☐
Planen är upprättad i samverkan med barn och elever	☐
Planen är upprättade i samverkan med pedagogisk personal och Skolledning	☐
Elevhälsoteamet har varit delaktig (EHT)	☐
En kartläggning är gjord på individ-, grupp- och organisationsnivå	☐
Den fysiska miljön är beaktad	☐
Arbetet sker med aktiva åtgärder genom fyra steg: <ul style="list-style-type: none"> • undersöka, • analysera • åtgärda • utvärdera och följs upp 	☐
Det fortlöpande arbetet dokumenteras	☐
Främjande insatser finns beskrivna	☐
Förebyggande insatser finns beskrivna	☐
En kartläggning av nuläget är gjord	☐
Rutin för anmälan till rektor finns och följs	☐
Rutin för anmälan till skolchef finns och följs	☐
Rutin för anmälan till huvudmannen finns och följs	☐
Planen finns på verksamhetens hemsida	☐